

Η αθρόα προσφορά δώρων στα παιδιά.

Η προσφορά ενός δώρου συνδέεται γενικά με την έκφραση αγάπης, αναγνώρισης και ευγνωμοσύνης προς ένα πρόσωπο. Όταν μας προσφέρουν ένα δώρο νιώθουμε χαρά και ικανοποίηση. Είναι ένας τρόπος επικοινωνίας, μη λεκτικός, ενώ η μετάφρασή του ποικίλλει ανάλογα με την περίπτωση αλλά και την επιλογή του δώρου.

Από τη βρεφική κιόλας ηλικία το παιδί μαθαίνει να λαμβάνει δώρα από γονείς, συγγενείς και άλλα πρόσωπα του περιβάλλοντός του. Όσο το παιδί μεγαλώνει, αντιλαμβάνεται την προσφορά του δώρου σαν ένδειξη αγάπης και καλοσύνης και η χαρά του είναι αμέτρητη. Για το παιδί, δώρο σημαίνει πάντοτε ένα παιχνίδι, γιατί αυτό θα το κάνει χαρούμενο και ευτυχισμένο. Εξάλλου όλοι γνωρίζουμε τη σημασία του παιχνιδιού για την υγιή νοητική, ψυχική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Όμως στις μέρες μας, η σημασία του δώρου στα παιδιά έχει αλλάξει κατεύθυνση. Προσαρμοσμένο στον κόσμο του άκρατου καταναλωτισμού, το δώρο παίρνει τη μορφή της οικονομικής προβολής του γονέα, είτε αυτός μπορεί να διαθέσει χρήματα είτε όχι, αλλά και της μετάβασης του παιδιού σε έναν πρόωρα ανώριμο 'ενήλικα' με την επιλογή δώρων που δεν ταιριάζουν με την ηλικία του. Δεν είναι λίγες οι φορές που οι γονείς αγοράζουν πολύ ακριβά και ακατάλληλα δώρα στα παιδιά τους, είτε γιατί δεν ξέρουν να εκφράσουν με άλλο τρόπο την αγάπη τους προς το παιδί, ή μόνο και μόνο για να δείξουν ότι έχουν την οικονομική άνεση να το κάνουν. Τα δώρα που συνήθως επιλέγονται είναι αντικείμενα της σύγχρονης τεχνολογίας, όπως κινητά τηλέφωνα, εξελιγμένοι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κ.α. Αλλά και γονείς που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να αγοράσουν στα παιδιά τους τόσο ακριβά δώρα, πολλές φορές αναγκάζονται να το κάνουν, γιατί το ίδιο το παιδί τα ζητά επίμονα επειδή τα έχει ο φίλος του και θέλει να τα έχει και εκείνο. Και εδώ γίνεται ένα μεγάλο λάθος: οι γονείς δεν θέλουν το παιδί τους να αισθάνεται μειονεκτικά απέναντι στα άλλα παιδιά, οπότε του αγοράζουν συχνά ό, τι τους ζητά, θυσιάζοντας και αγνοώντας τις δικές τους ανάγκες. Τελικά όμως αυτό που μαθαίνουν άθελά τους στο παιδί, είναι να αδιαφορεί και να αγνοεί τις ανάγκες των άλλων, να θεωρεί την προσφορά δεδομένη και να γίνεται εγωκεντρικό. Αν οι γονείς δίνουν μεγάλη σημασία στα υλικά αγαθά, τότε και το παιδί θα πάρει το μήνυμα ότι η αξία στην κοινωνία μετριέται με την ποσότητα των υλικών αγαθών που διαθέτει και όχι με την ποιότητά τους. Αυτό θα έχει ως συνέπεια να γίνει μεγαλώνοντας άπληστος και η αυτοεκτίμηση να συνδέεται αποκλειστικά με τα υλικά αγαθά. Το παιδί που ό, τι απαιτεί το έχει αμέσως, γίνεται κακομαθημένο και κινδυνεύει να γίνει ένας δυστυχισμένος, ανικανοποίητος ενήλικας. Και γνωρίζουμε όλοι ότι στη ζωή τίποτα δεν μας προσφέρεται απλόχερα. Δυστυχισμένοι ωστόσο θα είναι και οι γύρω του, καθώς η προσφορά τους ούτε θα αναγνωρίζεται αλλά ούτε και θα εκτιμάται από αυτόν. Θα θεωρείται είτε απλά δεδομένη και αυτονόητη είτε πολύ λίγη. Ένας ανικανοποίητος ενήλικας δεν μπορεί να νιώσει ευτυχία από τα απλά πράγματα της καθημερινότητας ή τις στιγμές χαράς. Η ευτυχία και απόλαυση αποκτούν νόημα μέσα από την απόκτηση υλικών αγαθών.

Η αλόγιστη προσφορά δώρων στα παιδιά επηρεάζει τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, τόσο με τους γονείς όσο και με τους συνομήλικους. Ένα μικρό παιδί είναι πολύ λογικό να ζητά ό, τι βλέπει και του αρέσει, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι μπορεί να το έχει πάντοτε. Οι γονείς συνήθως θεωρούν ότι αν αρνηθούν στο παιδί τους θα το στενοχωρήσουν, οπότε ενδίδουν στην πίεση. Έτσι το παιδί μαθαίνει να ζητά και να αποκτά χωρίς όρια και συχνά να εκμεταλλεύεται την αδυναμία των γονιών του. Το

παιδί που κατακλύζεται από δώρα, χάνει τελικά το ενδιαφέρον του για αυτά. Δεν προλαβαίνει ούτε να τα παίξει αλλά ούτε και να τα βαρεθεί. Τα κοιτά αδιάφορα, δεν τα εκτιμά και πολλές φορές τα καταστρέφει γιατί ξέρει ότι γρήγορα θα αντικατασταθούν από άλλα καινούρια. Μερικές φορές παρατηρούμε παιδιά να συγκρίνουν άλλα παιδιά με βάση την ποσότητα των αγαθών που έχουν. Αν το άλλο παιδί έχει λιγότερα και φθηνότερα παιχνίδια, τότε του φέρονται υπεροπτικά, το ειρωνεύονται ή απλά το απορρίπτουν. Σ' αυτό βέβαια δεν ευθύνονται τα παιδιά αλλά οι γονείς τους που υιοθετούν μια ανάλογη στάση ζωής.

Τα παιδιά δεν γεννιούνται άπληστα. Η στάση τους και η συμπεριφορά τους απέναντι στα υλικά αγαθά θα εξαρτηθεί πρώτα απ' όλα από τους γονείς τους. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που οι γονείς γίνονται τόσο πολύ δοτικοί στα παιδιά τους σε ό, τι αφορά στα δώρα. Υπάρχουν γονείς που δυσκολεύονται να εκφράσουν την αγάπη τους προς το παιδί τους με λόγια ή με απλές συμπεριφορές, όπως μια τρυφερή αγκαλιά, ένα 'μπράβο', ένα αληθινό 'σ'αγαπάω', συμπεριφορές που το παιδί έχει πραγματική ανάγκη για τη ζωή του. Έτσι προσφέρουν δώρα, χάνουν όμως την συναισθηματική επαφή με το παιδί, ενώ του περνούν το μήνυμα ότι η αγάπη εκφράζεται μόνο με την ύλη. Τα παιδιά αυτά ζητούν συνεχώς από τους γονείς τους, γίνονται χειριστικά απέναντί τους, και αν εκείνοι τύχει να αρνηθούν κάποια φορά, τότε το παιδί θα τους πει 'δεν μ'αγαπάς'.

Άλλοι γονείς αναπτύσσουν συναισθήματα ενοχής απέναντι στα παιδιά τους για διάφορους λόγους. Μπορεί να δουλεύουν πολλές ώρες και να μην μπορούν να τους αφιερώσουν χρόνο, μπορεί να μαλώνουν τα παιδιά τους ή να είναι πολύ αυστηροί και μετά να το μετανιώνουν, μπορεί να έχουν χωρίσει από τον /την σύζυγο. Όποιος και αν είναι ο λόγος, οι γονείς αισθάνονται ότι το παιδί δεν είναι ευτυχισμένο εξαιτίας τους και προσπαθούν να το ικανοποιήσουν με δώρα, για να εξαγοράσουν την αγάπη του. Στην ουσία είναι σα να λένε στα παιδιά τους 'αγάπα με, είμαι καλός γονιός'.

Πολλοί γονείς πάλι, στερημένοι οι ίδιοι στα παιδικά τους χρόνια, θεωρούν ότι το παιδί τους πρέπει να έχει τα πάντα για να μην νιώσει όπως ένιωθαν εκείνοι όταν ήταν παιδιά. Όμως τόσο η στέρηση όσο και η αλόγιστη παροχή υλικών αγαθών, μπορούν να οδηγήσουν στην απληστία.

Άλλοι γονείς, επειδή βαριούνται τη γκρίνια των παιδιών όταν αυτά ζητούν επίμονα κάτι, τους το αγοράζουν τελικά για να ηρεμήσουν και εκείνοι και τα παιδιά τους.

Υπάρχει όμως πάντοτε και η τακτική του εκβιασμού και της εξαγοράς. Για παράδειγμα, ακούμε συχνά πολλούς γονείς να λένε στο παιδί. 'αν πάρεις καλό βαθμό στο τρίμηνο, θα σου αγοράσω ένα κινητό' ή 'αν μου κάνεις το χατίρι θα σου πάρω ό, τι μου ζητήσεις'. Με άλλα λόγια, το παιδί θα διαβάσει για να πάρει το δώρο και όχι για το όφελος που θα του προσφέρει η μάθηση. Αυτό μεταφράζεται σαν δωροδοκία με πολύ αρνητικές συνέπειες για το παιδί.

Ας μην παραβλέπουμε όμως και το γεγονός ότι επηρεαζόμαστε από τα πρότυπα που μας προβάλλει η καταναλωτική κοινωνία. Τρανό παράδειγμα αποτελεί η διαφήμιση παιχνιδιών που στόχο έχει να δελεάσει το παιδί και συγχρόνως να πείσει το γονέα να τα αγοράσει, προβάλλοντας το χαμηλό κόστος των αγαθών που προωθεί. Ο γονέας πέφτει τελικά στην παγίδα αυτή και αγοράζει πολύ περισσότερα πράγματα στο παιδί, ενώ το παιδί ζητά όλο και περισσότερα. Καλό είναι να γνωρίζουν οι γονείς ότι η αθρόα προσφορά δώρων είναι πράξη αντιπαιδαγωγική, όχι μόνο γιατί ακυρώνει την έννοια των ορίων, αλλά και γιατί κάνει τα παιδιά άπληστα και εγωκεντρικά και στην ουσία εξαγοράζει την αγάπη τους. Δυστυχώς οι γονείς αντιλαμβάνονται το λάθος τους όταν πια το παιδί θεωρεί ως δεδομένο ότι θα έχει ό, τι ζητήσει. Συνήθως αντιδρούν με υπερβολή ή ακραίες συμπεριφορές, όπως για παράδειγμα δεν παίρνουν τίποτε πια στο παιδί. Περνούν στο άλλο άκρο, στη στέρηση και την τιμωρία. Αυτό

βέβαια δεν βοηθά τα παιδιά να καταλάβουν γιατί οι γονείς τους άλλαξαν ξαφνικά στάση και αντιδρούν και εκείνα με κλάμα, επιθετικότητα και θυμό. Για να αλλάξει μια κατάσταση χρειάζεται να δούμε τι κάνουμε εμείς ως ενήλικες σε σχέση με την απόκτηση αγαθών. Αν βάλουμε όριο στη δική μας καταναλωτική μανία, τότε το πιο πιθανό είναι να μάθουμε και στα παιδιά μας την έννοια των ορίων, αλλά και το να εκτιμούν αυτό που έχουν. Μια καλή κίνηση είναι να προτείνουμε στο παιδί να μαζέψει τα παιχνίδια που δεν παίζει πια και να τα χαρίσει σε άλλα παιδάκια που τα έχουν ανάγκη και θα χαρούν. Ένας άλλος τρόπος είναι να χαρίσουμε το δώρο σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και για συγκεκριμένο λόγο, πχ γιορτές, γενέθλια, μια σπουδαία επιτυχία για το παιδί, και όχι σαν καθημερινή υποχρέωση ή εξαγορά. Το δώρο πρέπει να λειτουργεί σα δείγμα αγάπης και ικανοποίησης για κάτι πολύ συγκεκριμένο, ώστε να κάνει το παιδί να νιώθει όμορφα, να εκτιμά και να θυμάται για πάντα αυτό που του προσφέρουν και το λόγο που του το προσφέρουν.

Σχεδόν πάντοτε παρατηρούμε το εξής: όταν γιορτάζει κάποιο παιδί, παίρνουμε δώρο και στο άλλο αδερφάκι του κι ας μη γιορτάζει. Το κάνουμε για να μη ζηλέψει ή για να μην μας χαρακτηρίσουν τσιγκούνηδες. Στην ουσία όμως αυτό που καταφέρνουμε είναι να υποτιμήσουμε τη γιορτή του παιδιού και να του ακυρώσουμε τη σημαντική του μέρα, δίνοντας και αλλού δώρα. Το δώρο δηλαδή χάνει την αξία του και μαζί με αυτό και ο εορτασμός του παιδιού. Επίσης περνάμε λάθος μήνυμα και στο άλλο αδερφάκι, ότι μπορεί να παίρνει δώρα προκειμένου να μη ζηλέψει και αυτό μπορεί να το χρησιμοποιήσει γενικά!

Η επιλογή των δώρων πρέπει να γίνεται με βάση την ηλικία του παιδιού. Ορισμένα παιχνίδια μπορεί να μην προορίζονται για παιδιά ή τουλάχιστον όχι για όλες τις ηλικίες. Σε πολύ μικρά παιδιά κάτω των 3 ετών, πρέπει να αποφεύγουμε παιχνίδια που αποτελούνται από μικρά κομμάτια γιατί μπορεί να τα καταπιούν και να πνιγούν, όπως επίσης να μην τους προσφέρουμε δώρα σε πλαστικές σακούλες γιατί μπορεί να τους προκαλέσουν ασφυξία. Γενικά πρέπει να προσέχουμε την ηλικία που αναγράφεται στη συσκευασία του παιχνιδιού που επιλέγουμε. Προσοχή επίσης πρέπει να δοθεί και στη συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Βίαια παιχνίδια που προβάλλουν την επιθετικότητα καλό είναι να αποφεύγονται γιατί μπορεί να προκαλέσουν φοβίες ή ψυχικό τραύμα στο παιδί. Το παιχνίδι είναι πηγή ευχαρίστησης και μάθησης για το παιδί. Μην επιλέγουμε παιχνίδια που δεν συμβαδίζουν με τη νοητική του ανάπτυξη ή είναι πολύ δύσκολα στην κατανόησή τους γιατί το παιδί θα χάσει το ενδιαφέρον του και θα απογοητευτεί. Επίσης ας κάνουμε το παιδί να αγαπήσει το διάβασμα χαρίζοντάς του και ένα βιβλίο. Αν οι γονείς αγαπούν το διάβασμα, τότε και το παιδί θα αγαπήσει το βιβλίο.

Τελικά ποιο είναι το μεγαλύτερο δώρο για ένα παιδί; Σίγουρα όχι η αλόγιστη προσφορά δώρων αλλά η πραγματική αγάπη, αυτή που δεν παζαρεύεται, αλλά που μεταφράζεται με το ενδιαφέρον μας, με την επικοινωνία μας, με την κατανόηση και με το χρόνο που περνάμε με τα παιδιά μας. Και βέβαια τα όρια, τα οποία πρέπει πρώτα να βάλουμε εμείς στον εαυτό μας για να το ακολουθήσουν και τα παιδιά μας!